

Visitationstal Mariefreds församling 5 december 2021

”Relationer. Så mycket här handlar om relationer.” De där orden som du sa, Anci, blev till kött och blod under våra dagar tillsammans i mitten av november.

Att jag kom till er föll ju sig helt naturligt. Biskopsvisitationer har tillhört Strängnäs stifts standardkost i bortåt 900 år. En standardkost präglad av högtid och allvar, glädje och nyfikenhet. Att jag inte kom ensam till er, vid min sida hade jag församlingens kontaktpersoner: handläggaren för migrationsfrågor och hållbar utveckling, Josefine Radon Bertilsson, stiftspedagog Daniel Brodén, kontraktsprost Markus von Martens och notarien och biskopsadjunkten Magdalena Öhring, ja, det faller sig ju också helt naturligt. Enligt det system vi tillämpar här i stiftet möter alla stiftets församlingar stiftsorganisationen minst en gång per år. Vi kallar det Strängnäsmodellen och är tacksamma för den. Just genom vår självklara regelbundenhet hålls kontaktvägarna uppe, vet vi mer om vad som händer hos varandra och stärker på så sätt också den livsnödvändiga vi-känslan. De årliga träffarna är alltid viktiga och värdefulla, men vart sjätte år blir det hela extra högtidligt, då är det nämligen visitation. Antingen är det prostvisitation eller, sex år senare, biskopsvisitation. Denna gång var det min tur. Och gissa om jag, ja om hela teamet, var förväntansfull(a).

”Stanna här och vaka med mig”. Till ord och ton från den ekumeniska klosterkommuniteten Taizé i Frankrike och ljuvlig pianomusik signerad Frederic Chopin inleddes så 2021 års biskopsvisitation och det kanske, kanske utan att vi riktigt insåg hur signifikant den där kombinationen skulle visa sig vara för resten av visitationen. Stanna, håll ut. Vaka med mig, stanna vid min sida. Och så Chopin, kompositören från...just det, Polen. Att stanna upp och hålla ut i Kristi närhet, i medmänniskans närhet och det i en bygd med spännande kopplingar till Polen. Var allt detta en tanke som såg ut som en tillfällighet eller en tillfällighet som såg ut som en tanke...? Frågan hängde i luften. Definitivt ingen tillfällighet var i alla fall det som sedan hände.

- Värst vad tyst det var här då, tänkte jag när stiftskamraterna och jag klev över tröskeln till församlingshemmet. Inte en kotte så långt ögat kunde se... Märkligt, jag menar, någon kunde väl ändå ha suttit i hallen och sagt hej...

- Välkommen in! Kyrkoherde Torbjörn (Burvall) visade strax vänligt men bestämt på dörren in till stora salen, och hoppсан, där satt ju redan en hel hoper människor på lite olika stolar. Några i rummets mitt kring ett sammanträdesbord, några på stolar utmed väggarna. Sedan brakade det lös.

Årligt talat hittar jag inte riktigt ord för att rätt beskriva den fantastiska resa stiftskamraterna och jag sedan fick vara med om. Under vad som kändes som några intensiva minuter, men som säkert var bortåt trekvart, iscensattes Mariefreds församlings då, nu och sedan-läge i vad som på gammalt språk närmast skulle kunna kallas ett antal olika tablåer. Oanade skådespelartalanger avslöjades när församlingens grundläggande uppgift: gudstjänst, undervisning, diakoni och mission, synliggjordes på ett både humoristiskt och slagkraftigt sätt. Sicken teater, ett så imponerande arbete, så mycket kreativitet, variation, uppfinningsrikedom, inte minst under pandemin. Och ett så målmedvetet och uthålligt arbete över hela linjen.

Jag kan, som sagt, inte med någon som helst rättvisa beskriva vad ni bjöd på under den där församlingspresentationen. Så många intryck stannade kvar; de nära 200 blommorna ni förra julen personligen delade ut till församlingens 85 plus-are. Kaffet vid ICA, det berörande sätt på vilket ni firade påsken i tysta vandringsgudstjänster. Allt ert fantastiska konfirmand- och ungdomsarbete. Det öppna församlingshemmet för ofrivilliga distansarbetare, och hurraropen på min 85-årsdag (ni är allt ute i bra god tid ni), ja, det var inte utan att vi omtumlade reste oss upp från den där stunden med en pirrig bergodalbane-känsla i kroppen. Så mycket bättre blir det bara inte.

Det som sedan följde under de kommande dagarna skulle kunna återberättas i kronologisk ordning, vilket också görs i biskopsadjunkt Magdalenas eminenta protokoll. Själv väljer jag att lämna den modellen för att i stället stanna inför några reflexioner som särskilt dröjer sig kvar och som därför också blir min särskilda hälsning till er som församling.

Jag vill återvända till det där med relationer och Mariefreds församling som en relationsbyggare. Frågar man ordboken får man veta att själva ordet relation kommer från latinens *relatio* som betyder återförande. Återförande, alltså en rörelse där något förs mellan två parter, ungefär som i en tennis- eller pingismatch. För att det ska bli spel krävs att det finns någon på andra sidan nätet som antingen servar eller returnerar bollen. Rörelsen är aldrig ensidig. Just så upplever jag att ni i stora stycken jobbar.

I mötet på de två grundskolorna, precis som på Mariefredsanstalten blev det tydligt. Ni behöver dem för att ni ska kunna utföra ert uppdrag, de behöver er för att de ska kunna utföra sitt uppdrag. Uppdragen ser olika ut, målet är detsamma, det goda samhället, eller med vårt språkbruk: gudsríkets framträngande.

I mötet med Gripsholmsskolans Nina Lidfors, Juho Friberg och Ia Husberg återkom vi till det. Skolledningen vet på vilken grund de står, är trygga med det, känner sina värderingar, är tydliga med dem och agerar visavi elever, föräldrar, myndigheter, samarbetspartners i enlighet med dem. Detta gör dem distinkta, begripliga och lätta att relatera till. Man vet var man har dem. What you see is what you get.

Samma målbild har vi som kyrka. Också vi vet på vilken grund vi står, hur vår målbild ser ut och varifrån vi hämtar våra handlingsmönster, ideal, vad som definierar vårt centrum och vår periferi. Nog händer det ibland att vi kan få för oss att det är genom att tumma lite på det där, tona ner vårt grundbudskap, som vi också blir mer attraktiva som samarbetspartners. Men nej, det vet vi inte håller. I stället för att framstå som öppna och generösa riskerar vi att uppfattas som otydliga och obegripliga. Vår uppgift är att göra Jesus känd och älskad. Den uppgiften tummar vi inte på. Det förväntar sig de vi lirar med.

Sedan söker vi hela tiden olika fungerande former för att ge uttryck för det. Vi spelar ju boll, vi servar och returnerar ju, vi är ju inte kallade att stå för oss själva och bolla mot garageporten.

Denna positiva utmaning behöver ni ständigt jobba med. Värdegrunden är aldrig så självklar att den inte behöver aktualiseras och synliggöras. Frågan är sannerligen inte ny, ni gör det redan, fortsatt med det och gör det utifrån övertygelsen om att bara den partner som är tydlig är synlig är möjlig att närma sig.

I förskoleklassens frågestund märktes det så väl. Vad barnen var nyfikna på var profilfrågorna, det som sticker ut, det som gör kyrkan och den kristna tron unik och annorlunda. Hur vet jag att jag är döpt, vad betyder korset, hur tröstar man den som är ledsen. Ja, det kändes som om de här-ligt vetgiriga småttingarna tittade på mig som man gör när man sätter en kikare för ögonen och vrider på reglagen för att hitta skärpan. Genom mig ville de få korn på kristen tro, bortom det yttre.

Fjärran är den tid när kyrkan var självklar. Nu måste vi jobba med skärpan. Så att vi syns.

I besöket på Mariefredsanstalten blev en annan sida av detta med relationsbygget tydligt. Vi fick tillfälle att möta och något litet samtala med en av klienterna, en kille för vilken Bibeln och ett antal kristna tänkare kommit att betyda mycket.

Anstaltsprästen Gunnar (Lind) hade någon dag tidigare givit honom ett ord, ett hebreiskt ord, som han burit med sig i vardagslunken och bibelläsningen. Ordet hade så att säga "vuxit" i honom, det betydde nu allt mer för honom och om det ville han samtala. Relation, åter igen ett exempel på relationens dynamik: Du ger mig ett ord, en tanke, en insikt eller erfarenhet, jag tar emot den och gör den till min. Så returnerar jag den i bearbetad form till dig och berikar på så sätt din förståelse, och så vidare fram och åter i respektfull lyhörd dialog.

Precis detsamma som åtminstone jag upplevde under kvällens heta-stolen-utfrågning. De många frågorna kom inte ur tomma intet, de hade redan en hemvist i någons hjärta och satte i gång något i mig när de ställts, inte minst efter det att jag försökt svara.

Så jobbar ni och jag hoppas ni gör det över hela linjen. Ni ser all verksamhet som ett relationsbygge där det ni uttrycker, vare sig det sker i predikningar eller i verksamhet och service, värderar detta med givandet och tagandet. Det där Taizésången den första morgonen sätter fingret på: stanna här och vaka med mig... stanna upp.

Ni brottas med era gudstjänster. Inte så mycket med deras innehåll som det faktum att ni önskar att fler hittade dit. Nyckeln ni söker har ni redan; relationer, relationer och åter relationer. När Oxelösunds församling stod inför motsvarande utmaning som ni svängde de om arbetsschemat så att all personal regelmässigt schemalades på söndagarna, alldeles oavsett om de hade en specifik uppgift i gudstjänsten. Då mötte många fler många fler, och folk drar som bekant folk. De gick från 10 gudstjänstfirare till 60 på kort tid. Eller som biskopen i Linköping, Martin Modéus brukar säga: *Svaret på frågan om vilken som är församlingens viktigaste uppgift får du om du studerar tjänstgöringsschemat. Det tillfälle där allas närvaro är obligatorisk måste ju anses vara det viktigaste. Om det är personalmötet och inte gudstjänsten, ja, vad väcker det då för fråga...?*

Ni står inför ett stafettbyte. Torbjörn ska byta fokus från kyrkoherdeskapet till frimärkssamlingen. Grattis till den som blir hans efterträdare, säger jag. Grattis till den som får jobba tillsammans med ett sådant suveränt medarbetarlag, så engagerade och kunniga förtroendevalda och i en så vacker och dynamisk stad som växer så det knakar. Den rätta/rätte finns där ute någonstans, men det är kanske inte säkert att den vet det. Att rekrytera ny kyrkoherde är en svår och utmanande uppgift. Den som söker behöver förstå vad den söker sig till, vilka förutsättningar och förväntningar som finns. Ta hjälp av stiftet, där finns gedigen erfarenhet av rekryteringsprocesser. Och släpp för allt i världen inte detta med prästgården och kravet på att personen förväntas bo

där. Mariefred mår bäst om kyrkoherden lever mitt i smeten och rotar sig här. Relation, relation, relation!

En fin, välskött, kulturhistoriskt intressant kyrkogård med porlande vatten, miljövänlig teknik och närhet till skolan. Vackra, välskötta, lokaler och husmors mat fullt i klass med stadens kungliga touch. Skickliga musiker, framsynt diakoni, stabil administration, ett ungdomligt medarbetarlag och en förtroendemannakader med lång erfarenhet och bred förankring i bygden. Spännande utmaningar när det gäller hela den stora expansionen, inte minst borta vid Läggesta. Hur förkorta den mentala vägen mellan det nya bostadsområdet och kyrkan? Vad skulle exempelvis erfarenheterna från de 200 blommornas jul kunna betyda för missionssatsningarna där ute? Det personliga är ju lite av ert varumärke, hur konkretiserar ni det där?

För några veckor sedan läste jag en bibelkommentar där författaren jämförde kyrkans uppgift med ett frimärke. Gör som frimärket, sa man, håll fast i uppgiften till ni är framme. Eller på engelska: *Observe the postage stamp; its usefulness depends on the ability to stick to one thing till it gets there.* 'Stickability' is also a key to the Christian life.

Det var precis min känsla när Magdalena och jag satte oss i bilen för att fara hemåt. Mätte Mariefreds församling fortsätta på den inslagna vägen: hålla fokus på relationerna, uppåt och åt sidorna, och göra det i ständig reflexion över vad som just är kyrkans unika bidrag. Vårt unika sätt, i det sammanhang vi verkar, på vilket vi idag redan gör och kan göra Jesus känd och älskad. Satsa kort och gott på rejäl stickability. Trägen vinner ju, som bekant, alltid.

Johan Dalman
Biskop